



## A századok óta lötyög? kabát

2015 szeptember 06. Flag

### Szöveg méret

Mentés

- 
- 
- 

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Már gyerekfejjel, amikor a Várhegyen álló romos palotába jártam felfedez? utakra, töltényhüvelyt szedegetni, és megcsodálni a falakra rajzolt német, orosz és magyar nyelv? feliratokat,{...}

{...} elt?n?dtem azon: mi végre ez a beláthatatlan épületmonstrum, mit lehet kezdeni vele, ha egyszer újjáépítik?

Mert az rendben van, hogy egykor itt állt Mátyás király fény?z? kastélya, aztán meg folyton ostromolták, osztrákok, magyarok, a végén meg oroszok (s?t, még az 1956-os forradalomban is lövöldöztek erre felé), de békeid?ben mire megy vele a város, az ország?

A hatvanas-hetvenes években, amikor már sokat írtak az újságokban a palota helyreállításáról, magam is utánanéztem a zavaros és ellentmondásos históriának. Arra jutottam, hogy bár minden közép-kelet európai nemzet eszményítette azt a korszakát, melyben nagynak és dics?nek érezhette magát, csak a magyar köt?dött ennyire a Budai Várhoz, és azon belül is a palotához. „*Él magyar, áll Buda még!*”, írta Kisfaludy Károly Mohács cím?, nagy hatású költeményében. A palota jelenlegi nagyságában, úgy, ahogy Hauszmann Lajos megtervezte, a millenium után jött létre. Akkor, amikor elevenen élt az álom, hogy Buda, a Magyar Királyság f?városa az Osztrák–Magyar Monarchia központja lesz, és a császári és királyi dinasztia ideköltözik majd Bécsb?l, otthagyja Schönbrunn. A Várhegy ormáról majd Habsburg Árpád kormányozza a színmagyar birodalmat, Vereckét?l Dévényig, ahogy ezt Jókai Mór oly magával ragadóan leírta a Jöv? század regényében.

Ezt az illúziót szolgálta a gigantikus építkezés, a még Mária Terézia által emelt épület folyamatos b?vítése. Holott Ferenc József egyetlen éjszakát sem töltött benne. Funkcióját soha, senki sem tisztázta, mert az illúziók mindig megakadályozták végiggondolását. Az utolsó koronás f?, aki itt álomra hajtotta a fejét, 1937-ben III. Viktor Emánuel olasz király volt. Igaz, Horthy Miklós 1919 ?szén beköltözött, de csak a vendégszárnyba, majd 24 évet töltött ott. Szálasi Ferenc, aki kikényszerítette a lemondását, csak 24 napot. Majd pedig következett 1945 januárjában és februárjában a szörny? ostrom. Utána sokáig égett a németek által er?dítmennyé alakított palota, hetekig meg sem lehetett megközelíteni az izzó, parázsló épületet.

Csak 1945. után merült fel komolyan, hogy mit kezdjen az ország az immár romos palotával. Négy tervváltozat is készült, 1948-ban, 1950-ben, 1952-ben és 1953. és 1955. között. Az 1949. évi XXV. törvény kimondta: „*A legf?bb állami iránítás és kormányzás céljaira 130 millió forint beruházásával újjá kell építeni a háborúban lerombolt királyi várat.*” Rákosi Mátyás, a MDP f?titkára komolyan gondolkodott azon, hogy beköltözik. Ger? László, aki a Vár régészeti feltárását vezette, írja visszaemlékezéseiben: „*...Rákosi, akinek a Dunára néz? déli rizaliton lakása készült, és amit vasárnaponként vendégeivel együtt meg is látogatott, elrendelte, hogy a déli szárny körüli feltárt középkori udvarokat vissza kell temetni, mert ? fels? barokk teraszt meg kívánja tartani, hogy az épület – mint 1945 el?tt – körüljárható legyen.*” Rákosinak ez az ostoba elképzelése szerencsére nem valósult meg, de a Várnegyedben az ötvenes-hatvanas években, a régészeti feltárásokkal egyidej?leg, számos barbár beavatkozás történt: lebontották a romos, de helyreállítható hely?rségi templomot és más épületeket, továbbá a Szent György nyugati oldalán a f?hercegi palotákat és a lovardát is. Ez a terület azóta is üresen áll – igaz, ezzel lehet?vé vált régészeti feltárása.

Mindezt azért bocsátottam el?re, hogy érzékeltessem: teljesen légb?l kapott a hisztéria, amit napjainkban egyesek a Hauszmann-terv megvalósítása, és a tervbe vett építkezések miatt keltenek. Arról van szó, hogy a Várpalotában, illetve a körülötte helyreállítandó épületekben tökéletesen összefér a kulturális és a kormányzati funkció. Gondoljunk csak meg: ha 1945 el?tt „lötyögött a kabát” Budapest felett, amennyiben a túlméretezett és üres palota az uralkodó nélküli királyság megtestesít?je volt, szinte ugyanez történt az els? helyreállítás után, 1975-ben. Ekkor a Magyar Nemzeti Galéria, és a Munkásmozgalom Történeti Múzeum és a Budapest Történeti Múzeum, majd a Széchényi könyvtár költözött be, de együtt sem voltak képesek kitölteni a belülr?l meglehet?sen takarékosan helyreállított, óriási épületet. Bár jól hangzott a jelszó, amit Mihályfi Ern?, még 1957. november 27-én hirdetett meg a Magyar Nemzetben, vagyis hogy „*Legyen a vár a kultúra vára!*”, nem volt realitása. Nemcsak azért, mert az épület, tömördek ablakával és egybenyíló termeivel alkalmatlan a hazai képz?m?vészet bemutatására. Azért is, mert ha tekintetbe vesszük a Pesten, az erre a célra emelt múzeumokban lév? gy?jteményeket, a palotában soha nem volt annyi m?kincs, ami vonzotta volna a látogatókat, f?ként a külföldieket.

Szerény véleményem szerint itt az ideje a Hauszmann-terv megvalósításának, de egyidej?leg fel kell vizsgálni a Városligetben tervezett új múzeumi negyed elképzelését. Legyünk szerények, hagyjunk fel megalomániával! A várban, ha nem akarjuk, hogy újra „lötyögjön rajtunk a kabát”, a múzeumok meg?rzésével együtt is ki lehet alakítani a kormányzati központot, helyreállítva annak a hagyományos szerepkörét. (1945 el?tt az összes fontosabb minisztérium a Várban m?ködött, igaz, nem a palotában, hanem a polgárnegyedben.)

A palotában el lehet itt helyezni egyes, nagyobb közönségforgalmat nem vonzó kormányzati intézményeket (pl. a köztársasági elnök hivatalát, a Külügyminisztériumot, stb.) Ugyanakkor a Szent György nyugati oldalán, az egykori f?hercegi paloták helyén meg lehet építeni az új Nemzeti Galériát, biztosítva a területén lév? középkori

maradványok megtekinthetőségét is. A Széchényi könyvtárat pedig ott kell hagyni, ahol most van. És hogy egy konkrét elképzelés mellett tegyem le a voksom: egyetértek Zoboki Gábor tervezetével, melyet a Magyar Urbanisztikai Társaság ülésén adott el?, és amelynek látványtervét is közzétette, kizárva ezzel önmagát és építészirodáját a „Liget-projektb?!”.

A Népstadion napirenden lévő rekonstrukciójában „menet közben” kerültek előtérbe a racionális, és költségtakarékos megoldások, derült ki az igazság, hogy olykor a „kevesebb több”. Meg vagyok gy?z?dve arról, hogy a vár rekonstrukciója terén is figyelembe kell venni ugyanezt a szempontot, mert ez szolgálja Budapest és az ország érdekét.

Pelle János

PhD, egyetemi oktató

[www.hirado.hu](http://www.hirado.hu) - Látószög

**Tisztelt olvasók!** Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkkal" a **Flag Polgári Magazin** facebook oldalát, a következ? címen: <https://www.facebook.com/flagmagazin>  
- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

**Tisztelt olvasók!**

Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következ? címen: <https://twitter.com/syracuse73>. illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: <https://www.facebook.com/flagmagazin>  
- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

[www.flagmagazin.hu](http://www.flagmagazin.hu)



**Ajánló**

